

Національний
транспортний
університет

ВК Конституційні засади національної безпеки

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський)*

Дні занять, час занять, аудиторія: будуть доступні згідно розкладу за посиланням <http://www.ntu.edu.ua/studentam/rozklad/>

Кафедра теорії та публічного права

Лекції проводить

Кандидат юридичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри ТПП **Озель Віталіна Іванівна**

Контактна інформація

електронна пошта **kafedrakup@ukr.net**
телефон кафедри: +380 672323595

Адреса, номер аудиторії

проспект Володимира Івасюка, 2, Київ, 04211
аудиторія згідно розкладу

Час консультацій

13:10–14:30

Семінарські / практичні заняття проводить

Кандидат юридичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри ТПП **Озель Віталіна Іванівна**

Контактна інформація

електронна пошта **kafedrakup@ukr.net**
телефон кафедри: +380 672323595

Адреса, номер аудиторії

проспект Володимира Івасюка, 2, Київ, 04211
аудиторія згідно розкладу

Час консультацій

13:10–14:30

Анотація дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «*Основи національної безпеки*» є освоєння знань студентами щодо основ національної безпеки України, а саме: ознайомлення із основними теоретичними положеннями конституційного та адміністративного права щодо регулювання сфери національної безпеки та нормативно-правовими актами, що регламентують суспільні відносини в цій сфері; сформування повного й системного уявлення про національну безпеку та її структуру.

Основними завданнями вивчення дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями з питань правового регулювання в сфері національної безпеки; формування у студентів комплексного уявлення про основні цілі, завдання та ключові напрямки державної політики України в сфері національної безпеки, вмінь і навичок самостійного пошуку шляхів її реалізації з метою забезпечення національних інтересів і безпеки держави, суспільства та окремих громадян.

Міждисциплінарні зв'язки

Попередньо вивчають: «Конституційне право України», «Теорія держави і права», «Історія політичних і правових учень», «Юридична деонтологія», «Система судових та правоохоронних органів», «Основи прав людини».

Паралельно вивчають: «Адміністративне право», «Кримінальне право», «Інформаційне

право».

Послідовно вивчають: «Фінансове право», «Криміналістика», «Адміністративне судочинство та антикорупційна діяльність», «Критичне юридичне мислення».

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4 кредитів ЄКТС.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1

Теоретичні основи національної безпеки України

Тема 1. ПОНЯТТЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ПРАВОВОЇ КАТЕГОРІЇ

1. Поняття та категорії національної безпеки.
2. Основні об'єкти та суб'єкти національної безпеки.
3. Поняття та зміст національних інтересів та національних цілей.
4. Поняття та види загроз національній безпеці.
5. Існуючі загрози у різних сферах суспільного життя.

Тема 2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.

1. Поняття та зміст нормативно-правового забезпечення національної безпеки.
2. Принципи та засоби формування нормативно-правового поля забезпечення національної безпеки.
3. Ієрархія системи нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини в сфері національної безпеки.
4. Конституція України – Основний закон у сфері забезпечення національної безпеки.
5. Основні положення Закону України “Про основи національної безпеки України”.
6. Стратегія та Доктрини національної безпеки України.

Тема 3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ ТА ЗОВНІШНЬО-ПОЛІТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

1. Поняття геополітичної безпеки.
2. Україна як суб'єкт геополітики та сучасні загрози геополітичній безпеці.
3. Зовнішньополітична безпека держави.
4. Стратегія зовнішньополітичної діяльності України. Напрями зовнішньополітичної діяльності.
5. Шляхи нормативного забезпечення закріпленого у Конституції України євроатлантичного процесу
6. Міжнародне військове співробітництво України.

Тема 4. СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

1. Поняття та зміст системи національної безпеки
2. Сутність та мета системи забезпечення національної безпеки.
3. Структура системи національної безпеки Української держави
4. Завдання системи забезпечення національної безпеки України.
5. Принципи створення системи забезпечення національної безпеки та її ефективність.
6. Принципи функціонування системи забезпечення національної безпеки.
7. Гарантії ефективного забезпечення національної безпеки.

Тема 5. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ БЕЗПЕКОЮ.

1. Сутність системи управління системою національної безпеки.
2. Складові системи управління національною безпекою.
3. Сутність, завдання та функції та складові недержавної системи національної безпеки.

Модуль 2

Забезпечення національної безпеки в різних сферах діяльності.

Тема 6. ОРГАНІЗАЦІНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ДЕРЖАВИ ТА ЛЮДИНИ

1. Захист конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності України — найважливіша функція держави
2. Захист конституційних прав людини та гарантування її особистої безпеки в умовах сучасних викликів та загроз
3. Громадянське суспільство як об'єкт національної безпеки Української держави

Тема 7. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ УКРАЇНИ

1. Принципи побудови системи забезпечення обороноздатності держави, структура та функції збройних сил
2. Воєнна політики, воєнно-політичний курс держави та основи військового будівництва
3. Нормативне забезпечення оборони. Мобілізація
4. Основи національного спротиву

Тема 8. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.

1. Поняття інформаційної безпеки України та її зміст.
2. Загрози інформаційній безпеці в системі державного управління.
3. Система забезпечення інформаційної безпеки України.
4. Функції та повноваження суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки.
5. Державна політика національної безпеки в інформаційній сфері.

Тема 9. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.

1. Поняття та зміст екологічної безпеки України.
2. Загрози екологічній безпеці.
3. Система екологічної безпеки України.
4. Напрями забезпечення національної безпеки в екологічній сфері.
5. Державна система моніторингу довкілля.
6. Функції суб'єктів моніторингу навколишнього середовища.

Тема 10. ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.

1. Поняття та зміст економічної безпеки України.
2. Поняття та види загроз національній безпеці в економічній сфері.
3. Основні складові економічної безпеки та їх характеристика.
4. Система забезпечення економічної безпеки України. Напрями забезпечення національної безпеки в економічній сфері.
5. Сутність та структура тіньової економіки.
6. Методи оцінки тіньової економічної діяльності.
7. Напрями детінізації економіки України. Протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Для стимулювання науково-дослідницького й творчого інтересу здобувачів вищої освіти і здобуття ними навичок наукової діяльності доречно заохочувати їх до виконання додаткових видів

робіт в певних проєктах, і враховувати цю діяльність під час підведення підсумків роботи здобувачів вищої освіти у семестрі. Так, наприклад, здобувачам вищої освіти може бути запропоновано виконання рефератів за темами дисципліни у вигляді презентацій та захистити її на практичному занятті. Найкращі рекомендуються до виступу на науково-практичній конференції з підготовкою тез доповідей до публікації.

Індивідуальні види робіт не обмежуються і приймаються пропозиції щодо вдосконалення курсу (як лекційної, так і практичної складової).

Методи контролю:

- тестовий контроль;
- письмові контрольні роботи;
- співбесіда за матеріалами розглянутої теми;
- письмове фронтальне опитування здобувачів вищої освіти на початку чи в кінці лекції;
- фронтальне, індивідуальне та комбіноване усне опитування;
- експрес-контроль;
- перевірка виконання завдань для самостійної роботи.

Підсумковий контроль досягнутих результатів навчання – залік.

Джерела для вивчення дисципліни –

1. Силабус навчальної дисципліни.
2. Електронний ресурс бібліотеки НТУ: <http://lib.ntu.edu.ua/catalog/login.html>.
3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України <http://portal.rada.gov.ua>
4. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України <http://kmu.gov.ua>
5. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України <https://minjust.gov.ua/>
6. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України <http://ccu.gov.ua>
7. Офіційний веб-сайт Президента України <http://president.gov.ua>
8. Офіційний веб-сайт Київської міської ради <https://kmr.gov.ua/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка вивчення дисципліни розраховується з використанням таких категорій

Контроль протягом семестру											Підсумковий контроль (залік)	Сума балів	
Модуль 1					Модуль 2					Модуль 3 (ІЗ)			
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10				
Для денної форми здобуття вищої освіти: - активність під час навчальних занять лекційних та семінарських/практичних (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 5; - виконання завдань для самостійної роботи (презентації, участь у круглих столах, участь у конференціях) – 5/5; - модульна контрольна робота № 1 – 10; - модульна контрольна робота № 2 – 10.											Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом	40	100

Для заочної форми здобуття вищої освіти: - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – 10; - виконання завдань для самостійної роботи (реферати, презентації, участь у круглих столах, участь у конференціях) – 5/5; - виконання контрольної роботи – 20 балів.	Контрольна робота		
---	-------------------	--	--

Самостійна робота

Написання та захист реферату (тематика погоджується із викладачем курсу) у вигляді доповіді та/або презентації, написання тез, статті, участь у міжнародних, всеукраїнських та/або інших заходах та/або конкурсах (за тематикою навчальної дисципліни) оцінюються додатково до 15 балів.

Підготування до семінарських занять та контрольних заходів здійснюється під час самостійної роботи здобувачів з можливістю консультування з викладачем у визначений час консультацій або за допомогою електронного листування (електронна пошта, месенджери).

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Тимчасове положення про порядок визнання результатів навчання, набутих студентами Національного транспортного університету у неформальній/інформальній освіті](#).

Критерії оцінювання

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру відповідно Додатку 1 до [Положення про організацію освітнього процесу у Національному транспортному університеті](#).

Політика несвоєчасного проходження контрольних заходів.

Поточний та підсумковий види контролю проводяться згідно з [графіком освітнього процесу](#) та встановленими Науково-методичною радою НТУ графіками. У випадку неявки здобувача вищої освіти на підсумковий контроль з поважних причин можливе індивідуальне проведення контролю в узгоджений з викладачем термін за наявності дозволу директорату Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук.

Повторне складання екзамену у випадку отримання незадовільної оцінки допускається не більше двох разів: один раз – викладачу, другий – комісії, яка створюється з директором Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук.

При поданні індивідуального завдання пізніше встановленого терміну без поважної причини оцінка буде знижена на 10%. Технічні проблеми (поломка обладнання, проблеми з друком) не є поважною причиною для несвоєчасного подання індивідуального завдання.

Політика перескладання. Упродовж тижня після оголошення результатів поточного контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача за роз'ясненням і/або з незгодою щодо отриманої оцінки. У випадку незгоди з рішенням оцінювача щодо результатів підсумкового контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача з незгодою щодо отриманої оцінки у день її оголошення. Повторне проходження підсумкового контролю з метою підвищення позитивної оцінки не допускається.

Політика відвідування та / або активності. Відвідування навчальних занять є обов'язковим для здобувача освіти. Невиконання здобувачем освіти завдань, що визначені індивідуальним навчальним планом практичних занять, через відсутність на заняттях є підставою для прийняття рішення про недопущення до підсумкового контролю. За рішенням директорату Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук передбачається надання можливості виконати пропущені завдання за індивідуальним графіком (але не пізніше, ніж до завершення підсумкового контролю).

Академічна доброчесність.

Дотримання академічної доброчесності ґрунтується на низці положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів НТУ:

[Кодекс етики академічних взаємовідносин та доброчесності Національного транспортного університету](#)

[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Національному транспортному університеті.](#)

Порушеннями академічної доброчесності є:

- академічний плагіат;
- фальсифікація;
- списування;
- обман;
- неправомірна вигода;
- хабарництво.

Порушення [Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності Національного транспортного університету](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Під час проходження контролю (поточного або підсумкового) особа, яка проходить контроль, не має права використовувати будь-яку зовнішню (сторонню) допомогу. Якщо оцінювач підозрює особу, що проходить контроль, у використанні недозволених допоміжних засобів, він має право запропонувати їй вчинити дії, які б спростували підозру. У разі відмови від вчинення дій зі спростування підозри, списування, використання недозволених допоміжних засобів чи зовнішньої допомоги (обману) результат оцінюється як «незадовільно».

Поведінка в аудиторії. Ноутбуки та портативні пристрої можна використовувати **ВИКЛЮЧНО** з навчальною метою за вказівкою викладача. Неправомірне використання ноутбуків чи портативних пристроїв вважатиметься порушенням дисципліни, викладач має право ініціювати дії з унеможливлення їх використання.

В аудиторії забороняється вживання їжі, напоїв (за винятком води). Здобувачі вищої освіти та викладачі повинні дотримуватися етичних норм поведінки.

Здобувачам вищої освіти з обмеженими можливостями або особливими потребами слід до початку семестру звернутися до директорату Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук та обговорити питання організації навчання.

При виникненні у здобувача вищої освіти проблем зі здоров'ям, які можуть заважати навчанню, слід звернутися до медичного закладу та повідомити про це директорат Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук.

Скарги, пропозиції, зауваження та повідомлення про наявність конфліктних ситуацій в межах освітніх програм здобувачі можуть надсилати на електронну адресу general@ntu.edu.ua або скористатися скринькою довіри, яка розміщена при вході в університет.

Електронна скринька для звернень до психологічної служби: philosophy@ntu.edu.ua.

Канали зв'язку з розробником силабуса:

електронна пошта kafedrakap@ukr.net
телефон кафедри: +380 (67) 2323595

Рекомендована література:

1. Правове регулювання національної безпеки : навчальний посібник / О. Г. Боднарчук, О. І. Боднарчук, М. В. Глух, А. В. Гарбінська-Руденко ; Державний податковий університет. – Ірпінь, 2024. – 202 с.

2. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянюк та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с.

3. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія / В. О. Антонов; наук. ред. Ю.С. Шемшученко. Київ: ТАЛКОМ, 2017. 576 с.

4. Практичні аспекти стратегічного планування в умовах глобальних загроз національній безпеці та міжнародній стабільності: навч. посіб. / В. І. Абрамов, А. В. Дацюк, М. М. Шевченко та ін.; за заг. ред. Ю. В. Мельника, Л. М. Шипілової – Київ : НАДУ, 2018. – 128 с.
5. Ситник Г. П., Орел М. Г. Публічне управління у сфері національної безпеки: підручник / за заг. ред. Г. П. Ситника, Київ : Видавець Кравченко Я. О. – 2020. – 360 с.
6. Богуцький П. П. Концептуальні засади права національної безпеки України : монографія. Київ-Одеса : Фенікс, 2020. – 376 с.
7. Данільян О. Г. Національна безпека України: структура та напрямки реалізації: монографія / О. Г. Данільян, О. П. Дзьобань, М. І. Панов. – Харків : Фоліо, 2020. – 285 с.
8. Державний механізм забезпечення національної безпеки: інституціонально-правова та технологічна парадигми : монографія / Сухонос В., Сухонос В. – Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2019. – 288 с.